

Kulturdepartementet
Regeringskansliet

Remissyttrande. Publiken i fokus - reformer för ett starkare filmland (SOU 2025:24)

Sammanfattning

Region Gotland lämnar härmed sitt yttrande över remissen *"Publiken i fokus – reformer för ett starkare filmland"*. Region Gotland är positiv till många av förslagen i betänkandet som stärker finansiering till svensk film, ett reformerat produktionsincitament, sänkt moms på biobiljetter och en satsning på tillgängliggörande av det svenska filmarvet. Region Gotland efterlyser emellertid starkare målskrivningar och förslag för barn och unga och för film i hela landet och att filmpolitiken och Filminstitutet med nya uppdrag roll inte tappar kopplingen till näringspolitiken och de kulturella och kreativa branscherna.

Yttrande

Yttrandet sammanfattar ställningstaganden som Region Gotland ställer sig bakom utifrån remissens förslag, kompletterat med ett antal synpunkter och återkoppling som skiljer sig från förslagen.

Region Gotland anser att remissen är välskriven, välstrukturerad och djupgående, framför allt gällande de förslag som rör svensk filmproduktion och hur denna skulle kunna finansieras framåt. Region Gotland står bakom stora delar av betänkandet som att stärka resurserna för filmproduktion och att etablera en ny filmfond med stöd för bland annat dramaserier (11.3), sänkt moms på biobiljetter, återinförd biografavgift och avdragsrätt för privata investeringar (11.4), en medfinansieringsavgift för strömningstjänster (11.5) ett reformerat produktionsincitament (11.6) och ett internationellt program på Konstnärsnämnden (med eventuellt samarbete med Bergmångårdarna på Fårö, 11.7) Region Gotland ser också positivt på och ett nationellt filmarvscentrum (11.9).

Det finns emellertid ett glapp mellan den idag bredare definitionen av film och vilka satsningar som betänkandet valt att prioritera.

Region Gotland menar att Filminstitutet med sin nya roll (11.2) riskerar att gå miste ett helhetsperspektiv där talangkedjan redan idag är skör och kunskap om branschens

roll som en del av en större kulturell och kreativ sfär delvis saknas. Filminstitutets stödformer är fortfarande främst fokuserade på enskilda filmer/verk och mindre på långsiktiga åtgärder för att främja en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar bransch. Om Filminstitutets roll blir att renodla ett kulturpolitiskt perspektiv, blir det ottydligt hur filmpolitiken också ska kunna härbärgera ”hela den relevanta marknaden för rörlig bild” (10.2.1) och vem som har vilken roll i det audiovisuella landskapet. Det är synd att utredningen *Kreativa Sverige! Nationell strategi för främjande av hållbar utveckling av företag i kulturella och kreativa branscher* inte har lett fram till några konkreta åtgärder. Region Gotland ser dock positivt på att betänkandet lyfter vikten av Filminstitutets självständiga beslutsprocesser och att filmskaparnas konstnärliga frihet värnas.

Betänkandet betonar vikten av att värna barn och unga, men för inte fram några konkreta nya förslag eller satsningar. Region Gotland hade gärna sett att utredningen haft dialog med företrädare för målgruppen och tagit större ansvar för frågorna. Även detta glapp kan leda till att framtida talanger väljer andra kreativa uttryck eller ett utbud som ligger närmare målgruppen både till form och innehåll.

Region Gotland ser positivt på att förenkla och tydliggöra mål för filmpolitiken (11.1) men vill göra följande medskick:

- Region Gotland yrkar på att ett särskilt mål för barn och unga finns kvar. Film och rörlig bild utgör en stor del av barn och ungas vardag. Filmkunnighet handlar inte bara om att se och samtala om film utan också om att själv skapa film och på så sätt kunna delta i samhället och omvärlden.
- Det är också viktigt att film skapas i hela landet. Region Gotland föreslår att mål två formuleras om till: ”att film skapas och visas i hela landet”. Möjligheten till eget skapande är i grunden en fråga om demokrati och skulle även inkludera och synliggöra samarbetet med landets alla filmregioner.

Region Gotland beklagar att betänkandet helt lägger frågorna om medie- och informationskunnighet på andra myndigheter. I en resilient befolkning krävs MIK- och filmkunnighet hos alla målgrupper för att dolda budskap ska kunna avkodas. Här behöver Filminstitutet (och det framtida filmarvscentret?) ha en stark roll för att främja kunskap, samarbeten och bildning i samarbete med andra myndigheter och gärna regionala aktörer.

Filmpolitiken är beroende av fungerande samverkan mellan olika nivåer, men det kommunala och regionala ansvaret får alltför lite utrymme i betänkandet. Filmpolitiken behöver vara nationell och inte enbart statlig. Region Gotland anser att en kraftfull svensk film också innebär en förstärkning av kultursamverkansmodellen samt att den tidigare årliga uppräkningsrapporten inte uteblir.

Gotland är en region med många biografer per capita. Majoriteten är ideellt drivna och redan momsbefriade. För de biografer som visar fler än sex filmer per visningsvecka kan biografavgiften snarare innebära en höjning av biljettpriset. Region Gotland hoppas därmed, för landsortsbiografernas skull, att det kommer finnas ett anpassat stödssystem för att underlätta för dessa biografer – om det på allvar ska kunna visas film i hela landet.

Regionstyrelsen

Meit Fohlin
Ordförande Regionstyrelsen

Stefan Hollmark
Regiondirektör